



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I LINKÖPING**

**DOM**  
2017-03-08  
Meddelad i Linköping

Mål nr  
8648-16

<b>KONKURRENSVERKET</b>	
2017-03-09	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

**SÖKANDE**

Pema Partner AB, 556441-1196  
Box 694  
601 15 Norrköping

Ombud: Advokat Pernilla Larsson och biträdande jurist Evelina Stein  
Wesslau Söderqvist Advokatbyrå HB  
Box 684  
551 19 Jönköping

**MOTPARTER**

1. Norrköping Norrevo Fastigheter AB, 559028-5747  
601 81 Norrköping

Ombud: Advokat Christian Wahlström  
Advokatfirman Glimstedt Östergötland KB  
Box 1234  
600 42 Norrköping

2. Sodexo AB  
Box 47620  
117 94 Stockholm

Ombud: Chefsjuristen Erik Made  
Box 47620  
117 94 Stockholm

**SAKEN**

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen Förvaltningsentreprenad fastigheter inom västra stadsdelen, område 3, ref. 16/5 ska rättas genom en ny utvärdering varvid anbudet från Sodexo AB inte ska beaktas.

Dok.Id 280209

<b>Postadress</b> Box 406 581 04 Linköping	<b>Besöksadress</b> Brigadgatan 3	<b>Telefon</b> 013-25 11 00 <b>E-post:</b> forvaltningsratten@linkoping.dom.se www.forvaltningsratten@linkoping.domstol.se	<b>Telefax</b> 013-25 11 40	<b>Expeditionstid</b> måndag-fredag 08:00-16:00
--	--------------------------------------	---	--------------------------------	---

**BAKGRUND OCH YRKANDEN**

Norrköping Norrevo Fastigheter AB (Norrevo) genomför upphandlingen Förvaltningsentreprenad fastigheter inom västra stadsdelen, område 3, ref. 16/5. Upphandlingen genomförs enligt reglerna för öppet förfarande och det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska tilldelas kontrakt. Norrevo beslutade den 15 december 2016 att tilldela Sodexo AB (Sodexo) kontraktet. Anbud från Pema Partner AB (Pema) rangordnades på andra plats.

Pema ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att utvärderingen ska göras om, varvid anbudet från Sodexo förkastas.

Norrevo bestrider bifall till ansökan.

Sodexo menar att ansökan bör avvisas.

**VAD PARTERNA OCH SODEXO HAR ANFÖRT****Pema**

Av förfrågningsunderlaget framgår att tilldelning ska ske till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Den enda parameter som ska utvärderas är dock pris enligt prisbilaga, varför utvärderingen rätteligen sker enligt principen om lägsta pris.

Anbudsgivarna har haft att fylla i priser på de efterfrågade delarna i upphandlingen enligt en prisbilaga. Av prisbilagan och p. SF6.11 i de Särskilda föreskrifterna framgår att anbudsgivarna ska ange priser för de arbeten som ska utföras uppdelat på vissa delar. Av p. SF3.31 i de Särskilda föreskrifterna framgår att kostnaden för arbetsledning av uppdragets del a, b och c ska ingå i pris a. Sodexo har inte angivit priset för arbetsledning under del a.

Sodexo har fått komplettera sitt anbud med ett nytt pris för del a, där priset för arbetsledning ingår.

Skyldigheten att ange pris för arbetsledning under del a utgör ett ska-krav. Sodexo har inte uppfyllt detta krav. Ett bristande ska-krav kan inte läkas genom en komplettering efter att anbudet getts in, utan ska leda till att anbudet förkastas. Genom att trots detta utvärdera Sodexos anbud har Norrevo agerat i strid mot LOU. Sodexo har dessutom tillåtits justera sitt pris och sänkt priset för rad 6 i prisbilagan. Det finns ingen rimlig förklaring till varför man sänkte priset på rad 6 samtidigt som man kompletterade priset på rad 1. Sodexos anbudssumma förändrades i samband med rättelsen.

Den förklaring Sodexo lämnat kan inte tillmätas någon betydelse, utan framstår som en efterhandskonstruktion. Eftersom Pema hade tilldelats kontrakt om Sodexos anbud förkastats, har denna bristande handläggning medfört att Pema lidit eller riskerat att lida skada.

#### **Norrevo**

Sodexos anbud uppfyller de krav som har ställts i upphandlingen. Vad avser fördelningen av anbudssumman innehöll dock anbudet ett uppenbart fel avseende rad 1. Norrevo har därför tillåtit Sodexo att i enlighet med 9 kap. 8 § första stycket LOU vidta en rättelse. Åtgärden har inte inneburit någon risk för särbehandling.

På rad 15 i prisbilagan skulle de olika delposterna summeras. Sodexos anbudssumma påverkades inte alls av rättelsen. Anbudssumman var såväl innan som efter rättelsen 7 716 508 kr. Även om Norrevo inte hade tillåtit Sodexo att rätta felet hade Sodexos anbud ändå uppfyllt kraven i upphandlingen. Anbudet innehöll alla uppgifter som efterfrågades och hade den lägsta anbudssumman. Att Sodexo skrivit fel saknar i detta avseende betydelse.

**Sodexo**

Sodexo har hela tiden angett pris för all arbetsledning i pris a, rad 1, i prisbilagan. Kostnaden för arbetsledning och administration för uppdragets delar a, b och c uppgår alltså till 336 000 kr. Arbetsledaren kommer dock att utföra även andra uppgifter, varför delar av kostnaden för arbetsledaren lades till riktpolis c, rad 6 i prisbilagan. Sodexo uppfattade Norrevos anmodan som att Norrevo ville se hela kostnaden för arbetsledaren/kontaktpersonen i pris a. Kravet är inte utformat som att hela kostnaden för arbetsledare ska ingå i pris a, endast den kostnad som är hänförlig till arbetsledning och administration. Denna del ingick i pris a, rad 1, såväl före som efter det att Norrevo begärde komplettering. Justeringen medförde förvisso att vissa följdjusteringar inte gjordes på motsvarande sätt. Detta påverkade dock inte anbudssumman.

**SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**

LOU upphävdes den 1 januari 2017. Enligt punkten 4 i övergångsbestämmelserna till den nya lagen (2016:1145) om offentlig upphandling gäller dock den äldre LOU (2007:1091) för sådana upphandlingar som påbörjades innan den 1 januari 2017. I detta mål ska den äldre LOU tillämpas.

Frågan i målet är om Norrevo förfarit korrekt när det lätit Sodexo göra en rättelse i sitt anbud. Norrevo hävdar att detta skett i enlighet med 9 kap. 8 § LOU. Enligt denna bestämmelse får en upphandlande myndighet tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet.

I sitt ursprungliga anbud lämnade Sodexo ett pris för arbetsledning. Efter Norrevos begäran om rättelse har Sodexo justerat ned prisuppgiften på rad 6 i prisbilagan och ökat beloppet på rad 1 (pris a) med motsvarande belopp.

Den ändring av anbudet som Sodexo tillåtits göra innebär således en justering av en prisuppgift. Det som framförts visar inte att det är fråga om rättelse av en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel. Det som initierat ändringen måste istället anses vara att Norrevo uppfattat att lämnat pris inte inkluderar samtliga kostnader för arbetsledning. Det framstår därmed som att Sodexo tillåtits rätta sitt anbud för att det ska överensstämma med kravet i p. SF3.31 i de Särskilda föreskrifterna där det bl.a. anges att kostnaden för arbetsledning av uppdragets del a, b och c ska ingå i pris a i prisbilagan. Det Sodexo framfört i målet och i mailsvar den 9 december 2016 ger stöd för en sådan slutsats. Det är otvistigt att det är fråga om ett obligatoriskt krav. Förvaltningsrättens slutsats blir därmed att Sodexos anbud, utan den ändring som bolaget tillåtits göra, inte uppfyllde ett obligatoriskt krav och därmed borde ha förkastats (jfr HFD 2016 ref. 37).

Det som skett innebär att Norrevo brutit mot principen om likabehandling. Pema har till följd av detta lidit skada. Det finns därmed grund för ingripande, som ska bestå i en rättelse där anbudet från Sodexo inte beaktas.

#### **HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1D-LOU).

Mats Edsgården

Rådman

Föredragande har varit Jonas Nilsson.



# SVERIGES DOMSTOLAR

## HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.